

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai utca) 10.
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77
Zs. N. Sz. — — — 2-28
Egyes szám ára pályá-
udvaron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40.—
Egyes szám — — 3.—

1927 március 15 Kedd

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 60 szám

5687 Véadar 11

Két rendelet

Az események véletlene folytán az elmúlt napokban két azonos tartalmu rendelet látott napvilágot. Az egyiket Bukarestben a román királyi belügyminisztérium, a másikat Budapestben a magyar belügyminisztérium adta ki. Mindkét rendelet ugyanazon a napon, március 3-án kelt. Egészen bizonyos, hogy a két kormány a rendeletek kibocsátása ügyében semmiféle előzetes tárgyalást nem folytatott egymással, ilyen tárgyalásokra szükség sem volt, annál kevésbé, mert a rendeletek tartalma a leghalványabb mértékben sem érinti a két országnak egymás közötti viszonyát. A rendeletek ugyanis a zsidóságra, vagy helyesebben, a cionista munkára vonatkoznak. Am teljességgel még sem kell a vak véletlen művének tekinteni, hogy mindkét ország szinte ugyanabban az órában nyilatkozik meg egy kérdésben, azonos szellemmel. Ha egyéb nem, úgy pszichológiai kapcsolat mindenesetre van a két rendelet között.

Miről is szólnak ezek a rendeletek? A román királyi belügyminisztérium 1927. március 3-án kelt 5036. számú Nyílt Rendelete közli az ország összes közigazgatási és rendőrhatalmával, hogy felhatalmazást adott a romániai cionista szervezetnek, hogy a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítését szolgáló alapok céljaira gyűjtsön. A Bucsan Coriolan belügyi államtitkár által aláírt rendelet kéri a közigazgatási és rendőrhatalmokat, hogy a cionista szervezet megbízottait e küldetésük teljesítésében kellő támogatásban részesítsék.

A másik rendelet ugyancsak ez év március 3-án kelt és az 1082-es számot viseli. Ebben a rendeletben a magyar belügyminisztérium jóváhagyta a Magyar Zsidók Pro Palesztina Szövetségének alapszabályait. Ez a Pro Palesztina Szövetség tudvalevőleg azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a magyarországi zsidóság között Palesztina felépítésének gondolatát népszerűsítse, valamint, hogy a zsidóság körében az országépítő alapok, a Keren Kajemeth és Keren Hajjeszod céljaira intenzív gyűjtőakciókat rendezzen.

Nincs semmi tudatos kapcsolat a két rendelet között, de mindkettő az idők szellemének azonos megértéséből fakad. Különös jelenség: Romániában és Magyarországon is éppen az utóbbi időkben érték főként megtévedett zsidók részéről brutális és méltatlan támadások a cionista gondolatot s a miniszteri rendeletek mintegy feleletképpen hatnak ezekre a támadásokra. A rendeletek azt bizonyítják, hogy az érdekelt kormányok belátták, hogy a zsidóságnak a palesztinai országépítő munkában való aktív részvétele nem áll ellentétben a hazafias érzelmekkel és senkit sem gátol meg állampolgári kötelességeinek a legmesszebbmenő mértékig való teljesítésében. Románia kormányai már régóta ezt az álláspontot képviselik s a mostani rendelet csak újabb megerősítése a régi felfogásnak.

A magyarországi rendelet azonban forradalmi változást jelent a magyar hivatalos körök felfogásában, mert tudvalevő, hogy Magyarország közel három évtized óta következetesen megtagadta a magyarországi cionista szervezet alapszabályainak jóváhagyását, amelyet minden évben újra és újra benyújtottak. Az idők a magyar kormánykörökben is megértették végre a felfogást, hogy a zsidóságnak saját népi törekvéseihez való ragaszkodása nem hogy ártana állampolgári hűségüknek, hanem azt alátámasztja, őszintébbé és becsületesebbé teszi. Am a magyar közvéleménynek ezt a véleményváltozást meg kellett előznie a magyarországi zsidóság átalakulásának. Tudni kell ugyanis, hogy a most engedélyezett Palesztina-

szervezetben a magyarországi zsidóság legkitűnőbb egyéniségei vesznek részt és a Szövetség elnöki tanácsában többek között Székely Ferenc udv. tanácsos, báró Kohner Adolf, Alexander Bernát, Donáth Gyula és Pfeiffer Ignác egyetemi tanárok foglalnak helyet.

Örömmel és hálás érzésekkel üdvözljük a román kormány rendeletét, amelyben a zsidó-

ság iránti jóindulat tanujelét véljük felismerni. Es elégtétellel fogadjuk a magyar kormány elhatározását, amely egy régi igazságtalanságot tesz jóvá és megerősít bennünket abban a hitünkben, hogy Palesztina felépítésének gondolata lassanként mindenütt hatalmába keríti az őszintén és emberségesen gondolkodó társadalmat.

Még a hét folyamán összeül Kolozsvár város közgyűlése

Megtörtént a hivatalbeli tagok kinevezése. Milyen lesz az állandóbizottság összetétele. Épül az új járványkórház

(Cluj-Kolozsvár, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Három hónappal ezelőtt — az elmúlt év december 15-én választotta meg a kommunitás új vezetőségét Kolozsvár polgársága és a közigazgatási bürokrácia szövényes utjain csak most kerül az újonnan megválasztott tanács abba a helyzetbe, hogy a város ügyeinek irányítását végül is átvehesse. Kolozsvár polgársága türelmetlenséggel várta már hónapok óta ezt az aktust, amely most Osvada polgármester sikeres intervenciója eredményeképp — bekövetkezett. Az összes szakminiszteriumok megejtették a jelöléseket a tanács hivatalbeli tagjainak kinevezésére s így a tanácsosok névsora kompletté vált. A városi közgyűlés összehívásának így most már semmilyen akadály nincs.

Osvada polgármester ma délben érkezett vissza bukaresti utjából. Nemcsak a városi tanács, de a város közéletének sok más problémáját is elintézte a polgármester, aki utjának eredményéről a következőket mondotta:

— A városi tanács kinevezett tagjainak listája teljes és a közgyűlés legkésőbb 10 napon belül, de valószínűleg még e hét folyamán összeül. A kultuszminisztérium Daianu esperest

nevezte ki a legnépesebb kolozsvári egyház képviselőjeként a városi tanácsba, miután a görögkatolikus egyház által beterjesztett listán volt a legtöbb hívó feltüntetve. A névsor egyébként a „Monitorul Oficial” holnapi számában is megjelenik.

— Annak ellenére, hogy a paktum az ellenzéki blokk tagjainak kétszínű magatartása következtében felbomlott, ma délelőtt keresni fogom az érintkezést az egyes pártokkal és csoportokkal, hogy egy esetleges megegyezés alapján lehetőleg a város polgárságának minden rétegét képviselőkhöz juttassuk. Arról, hogy az állandó tanács tagjainak számát tizre emeljük fel, szó sem lehet, annál is kevésbé, mert ezeknek számát a közigazgatási törvény szabályozza.

— Március végéig elintézték nyar a járványkórház sokat bolygatott ügye is. Lupas miniszter 3 millió lejt utalt ki az új kolozsvári járványkórház céljaira. A város büdzséjébe 5 millió lejt vettünk fel erre a célra. Mihelyt a városi közgyűlés a költségvetést megszavazza, azonnal megkezdjük a kórház építését.

Közölte ezután a polgármester, hogy a hóstatiak ügyét rendezte a földművelésügyi minisztérium.

Állítólag már szerdán megjelenik Manoilescu pénzügyminiszteri kinevezése

A miniszterváltás miatt elhalasztják az új vámtarifa életbeléptetését? Kudzsiron és Kiskapuson inspicál jelenleg a pénzügyi államtitkár

(Bucuresti-Bukarest, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lepadatu pénzügyminiszternek a kormányból való kilépését befejezett ténynek tekintik azok, akik a politikai kulisszák utvesztőjében járatosak. A pénzügyminiszter állítólag ki is jelentette, hogy Goldis és Lupas miniszterek belépési nyilatkozata ellenére. ő nem tekinti magát a néppárt tagjának. Ettől eltekintve azonban, Lepadatu még mindig nem hajlandó a Manoilescu államtitkárral támadt konfliktusát az ominózus hatáskört megnyirbáló rendelet visszavonására. Averscut, bármilyen sokra becsüli is Lepadatu képességeit és taktikáját, közismerten Manoilescu pártján van. Vannak ugyan verziók, amelyek szerint mégis Manoilescu kerül el a pénzügyminisztériumból és Berlescu kereskedelemügyi miniszter tárcáját veszi át, ez a megoldás azonban sem Manoilescut, sem a kormánypártot nem elégítené ki s így a miniszterelnöknek aligha marad más választása, mint az, amit az ország gazdasági élete már régóta sürget: lemondásra kényszeríti Lepadatu és utódjává Manoilescu államtitkárt nevezi ki.

Beavatott körökben a pénzügyminiszter lemondását biztosra veszik és hír szerint Manoilescu kinevezése már a szerdai hivatalos lap-

ban megjelenik és az új pénzügyminiszter csütörtökön délelőtt leteszi a hivatali esküt. Ezzel az eshetőséggel hozzák összefüggésbe azt a félhivatalos közlést, hogy az új behozatali vámtarifa mégsem fog április elsejével életbelépní. Hivatalosan ezt az elhalasztást azzal indokolják, hogy szükség van az új valutáris viszonylatok kellő tanulmányozására, de a beavatottak emögött a semmitmondó magyarázat mögött Manoilescu gazdasági programjának diadalrajutását látják. Ezek szerint a haladék ideje alatt végre meg fogják oldhatni a kiviteli és behozatali vámok körül felmerült összes függőkérdéseket és a lejstabilizációs tranzakció-sorozatot, amelyek az olasz-német gazdasági orientáció megerősödését is jelentik.

A fővárosban élénken kommentálják, hogy Manoilescu pénzügyi államtitkár C. A. Popovici iparügyi vezérigazgató társaságában — éppen a válság tetőpontján — Erdélybe utazott. Mint ismeretes, a minisztertanács Groza Péter és Manoilescu minisztereket delegálta, hogy helyszíni vizsgálatot végezzenek a kiskapusi és kudzsiri vasműveknél, amelyeket fegyvergyártásra akarnak berendezni és tapasztalataikról jelentést tegyenek a kormánynak.

március 14

ESZET

(Rendes hely-

ujdonság 6-od-

19.)

isa Moszkvától

Sorozat 320.)

vától Irkuckig.

21.)

icsenyi, Tolnay,

ató jelenet ci-

szám. Sorozat-

Irén, Tolnay,

23.)

onság, először,

lhaszsal. Pre-

let 57 szám B.

ének 1927. év

270 liter tej,

(a 50.—) lej

— Perselyek-

plomi és egyéb

megváltása lei

Tartalékalbum

lei 58,104.—

lei 40,450.—

ölt. 3200.—

lások és fűzés

knak lei 1867.

— Egyenleg

— Mózes

lnok.

k részletezése -

445. 2. Weisz

zman Dávidné

knorné (Szent-

Cluj) lei 100.

rt ezton mond

ÉNEK

staggabb bett-

50 lej. Állást-

írdetések díja

gy továbbitunk

zési hírek díja

lej.

ma fiatalember,

éves, megismer-

etéma leánnyal

eljából. Levele-

ba kér „Csakd”

készítők

! A legkita-

a schweizi tej-

ésül. Hatásos,

ndó készítmény.

Co Rt. vegyé-

Cluj. 2048

pes fiatalember

si vagy hasonló

és. Megkeresés-

gimas” jellegre

2455

ator

sóban besze-

litelképe-

réslet ked-

zmeny.

ein I.

Ferdinand 69

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A zsidó nevelés válsága

A Zsidó Nemzeti Szövetség szombati vitaestéje

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kulturbizottsága által rendezett vitaestélyek során az elmúlt szombat este Taub Ábrahám temesvári liceumi tanár tartotta előadását a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében. „A cionizmus mint nevelő tényező” címmel. Az előadót az elnöklő dr. Hamburg József üdvözölte.

Az előadó mindenekelőtt kijelentette, hogy mint tanügyi pályán működő cionista, tízévi tapasztalatainak kvintesszenciáját szeretné közölni előadásában. Visszapillantást vet a pedagogia történetére és kiemeli, hogy a nevelés már a régiéknél is a „Wahlverwandschaft” elvén épült fel. A tehetséges és szuggesztív erő felett rendelkező férfiak maguk köré gyűjtötték azokat az ifjakat, akik hozzájuk vonzódtak és testvéri és baráti együttesben igyekeztek olyanokká nevelni őket, mint amilyenek ők voltak. A nevelői hivatás nem volt mesterség, hanem megtiszteltetés, nemes rang, amely önmagában hordta jutalmát. Ez volt a görög kultúra virágzó korában a nevelésügy és így volt ez a zsidóknál is, ahol a rabbik köré hasonlérszerű és gondolkodású ifjuság sereglett.

— Ekkor a gyermek csak eszköz volt a nevelés szempontjából, gyurható anyag, semmi egyéb. A későbbi korszakokban már megbecsülik a gyermek egyéniségét is, a gyermeket, mint drága klenodiumot kezelik, de még mindig merev, dogmatikus szellemmel traktálják. És ez a szellem áthajlik a mi korunkba. Mi igyekszünk persze szabadulni tőle, de azért még mindig nem találtuk meg a helyes nevelés vezérelveit. A kérdés ez: hogyan kell meglátnunk a gyermeket és hogyan tudjuk emberré nevelni őt? A probléma első felére megoldást ad nekünk az utóbbi években egyre fejlődő gyermek-pszichológiai tudomány. De hogyan oldjuk meg a feladat másik részét, hogyan bírjuk rá az ifjút, hogy olyan emberré fejlődjék, mint amilyen embertípust mi helyesnek tartunk?

— Ez a nehezebb feladat, mert kettő kell hozzá. Meg kell koncepciálni az emberideált olyanná, amilyenné nevelni akarjuk az ifjút, azután meg kell találni az utat, hogy a fiataloságot ez új emberideák felé vezessük. A klasszikus korban az ezért nem volt probléma, mert a nevelők megannyian fenséges ideálokkal megáldott emberek voltak, akiknek tanításait és példáit önként követték a tanítványok. Am, hogy érhető el ez most, amikor a nevelés hivatásos pályává vált és amikor külső véletlen tényezők hozzák össze a nevelőt és neveltet. És hogyan oldható meg — és ez érdekel bennünket legjobban, — a zsidó nevelés válsága. Mert hogy válságban van a zsidó nevelés, következik már abból a tényből, hogy a zsidóság, amely bele van ékelve az európai kulturaközösségbe, részese e közösség minden életnyilvánulásának és osztozódik annak válságában is.

— A zsidó nevelés kijutott a chéder és a jesiva füledtségéből. Kijutott a semmibe és nem tudott sehoh gyökeret verni. A család szerepe a nevelés terén minimális, a tananyag is olyan nagy, hogy a gyermek alig jut ahhoz, hogy lelke kiművelésére időt fordíthasson. Az ifjuság azonban áhítozik ideálok után és mohón kap minden után, amiről azt hiszi, hogy lelki sívárságát felélénkíti. Ezért gyakran áldozatul esik lelkiismeretlen kalandoroknak, akik puffogó frázisokkal csillapítják az ifjuságnak ideálokra szomjas lelkületét.

— Az érzelmi tényezőt azonban mi zsidók — mondotta az előadó — semmi szín alatt nem kapcsolhatjuk ki nevelési rendszerünkől és állíthatom, hogy a cionizmus az az eszme, amely legkiválóbban alkalmas e funkció betöltésére. Az a nevelő, aki át van hatva a zsidó nép megújulásának gondolatától, nagy előnyben van hivatása teljesítése körül. Egyfelől, mert ő maga is szilárd talajt érez lába alatt, van kitzított célpontja, amely felé szilárd elhatározottsággal vezetheti a reábizott ifjuságot, de előnyös helyzetben van különösen azért, mert van ideálja, amelyet tovább plántálhat az ifjuságba. Nagy jelentősége van a zsidó nevelés terén a héber nyelvnek, mert ezzel részeses teszik az ifjuságot egy kulturkincsnek és egyúttal ezen keresztül beviszik az új népi kultu-

Vigyázat!

Ezek
állandóan
olcsóbbodó
árak!

„Sipos Sport“ női harisnya	lei	39
„Sipos cerna“ fényes női harisnya	lei	67
„Sipos Kuhnid“ fátjol női harisnya	lei	77
„Sipos selyem“ női harisnya, ha elszakad, ingyen adok helyette egy másik párat	lei	137
„Sipos nagyon tartós“ férfi sockni	lei	20
„Sipos selyem“ mintás férfi sockni	lei	67

Az árakat folyton mérsékelem. „SIPOS“, Calea Regele Ferdinand 8.

rát a zsidó közösségbe. Szisztematikus, újszerű nevelési munkára van szükség, amely kiterjed az ifjú egész szellemi világára. A zsidó nevelés megerősíti önbizalmában a fiatalságot és ráneveli egy magasabbrendű méltó életre.

Az azonban a zsidó ifjuságot meg kell ismeretnie a zsidó világ jelen problémáival is. Nyíltan és őszintén kell feltárni előtte a helyzetet és nem kell tartani attól, hogy a helyzet leplezetlen ismerete csüggesztőleg fog hatni rá. A nevelés feladata, hogy ne elégedjék meg az ideálok kitűzésével, hanem, hogy nevelje az ifjuságot az ideálokért való áldozatkészségre. A cionizmus a maga aktuális problémáival és munkái-

val nagyszerű iskola a zsidó ifjuságnak, különösen, ami a cselekvésre való ránevelést illeti.

Az előadó ezután jellemezte azt a lelki változást, amit a zsidó gyermek átél abban az atmoszférában, amely kivitte őt a gettóból az emancipáció nevelési légkörébe. Az új nevelési rendszer elcsüggesztette, mert az asszimilációs oktatással együtt járt, hogy iskolatársai másodrendű embernek néztek. A zsidó nevelés problémáját csak céltudatos és elhatározott cselekvéssel lehet megoldani, erre pedig egyedül a cionizmus vezethet bennünket.

A nagy tetszéssel fogadott beszédet vita követte.

Japánnal minden telefon- és távirati összeköttetés megszakadt

A Japán szigeteket rövidesen elnyeli a tenger

Honkong, március 14. A Japánban lejátszódott földrengés-katasztrófa alighanem borzalmasan megisméltődött, mert az utóbbi 24 órában Japánnal megszakadt minden összeköttetés. A honkongi telefon- és táviratvonalok hívásaira a japán postahivatalok nem reagálnak. Kerülő úton érkezett jelentések szerint Japánban borzalmas hóviharak dultak. Mandzsuriában és Tibetben hasonló lehet a helyzet, legalább is erre vallanak a szűkszavú mukdeni jelentések.

Páris, március 14. Noble francia geológus legutóbbi japáni utjáról hazaérkezve, geológiai előadást tartott a japáni földrengésekről és földeszuzamlásokról. A tudós szerint a vulkánikus kitörések még gyakorta meg fognak ismétlődni, amelynek következményeképpen a japán szigeteket előbb-utóbb eltűnnek a tengerben.

Rövid életet jósolnak a háboru alatt született nemzedéknek

Egy svájci tudós érdekes horoszkópja

(Genf, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jövőt kiszámítani lehetetlen, azonban következtetni tudunk rá, ha a körülményeket befolyásoló viszonyokat és adottságokat ismerjük. Ilyen természetű valószínűségi számítás képezi az alapját annak a nagyon érdekes tanulmánynak, melynek az elkészítésével a Népszövetség bizta meg dr. A. L. Bovley egyetemi tanárt és amit a megbízott tudós már be is nyújtott, hogy abból a májusi nemzetközi gazdasági konferencia képet nyerjen a jövő munkástársadalmára, illetőleg munkabíró embereire nézve.

A tanulmány szenzációsan érdekes részleteket tartalmaz, de egyúttal várdirat is az elmúlt borzalmas háboru mellett, mert azt állítja, hogy egészséges társadalom csak a háboru ideje alatt született emberek eltűnése után fog életre kelni.

Az érdekes, vöröszínű füzet feltételezi, hogy a következő tizenöt évben legszerencsésebb helyzetben lesznek munkabíró férfiak és nők tekintetében Ausztrália, Amerika, Olaszország és Németország, 1931-től 1941-ig, azonban két a háboruban részt nem vett állam, Japán és Svájc fogja felmutatni a legszebb gyarapodást. Ez alatt az idő alatt csupán csak Franciaországnak jósol csökkenést.

Dr. Bovley statisztikája szerint (1941-ig szól) általában csökkeni fog a születések száma, de kedvező arányt fog ezzel szemben felmutatni a gyermekhalálozási statisztika és a tizenöt-hetven év közötti halálozási statisztika. Tanulmányában általában csak a tizenöt-hetven év közöttiekéről beszél. Eszerint 1920 és 1931 között legnagyobb növekedést Északamerika mutat 18 százalékkal, Ausztrália 17-et, Dánia 16-ot, Németország, Olaszország és Japán 15 százalékkal. Ezek az emelkedések általában nagyon

meghaladják az előző tíz évi kimutatás szerinti arányt, viszont az ezután következő tíz évben, 1931-től 1941-ig megint csökkenést állapít meg a tudós.

Az olaszok jövőjét látják a számítások Európában a legkedvezőbbnek (11 és fél százalékkal), Dánia 11 százalékkal következik, aztán Svédország (8), Svájc (5), majd Németország 3 és fél százalékkal. Mig Franciaország munkabíró népessége 1920—1931 között egy százalékkal emelkedést mutat, addig a következő évtizedben két százalékkal csökken. Habár a kívándorlást nem számítja bele Bovley, még így is feltételezi, hogy Ausztrália népessége 13, Amerikáé pedig 10 százalékkal fog növekedni 1931 és 1941 között.

A háborus és a háboru előtti években születetteknek gyors halált jósol Bovley és szerinte aránylag sokkal több 5—45 év közötti fog meghalni (kik 1905—1920 között születtek, mint idősebb. Így például Angliában két százalékkal több öreg férfi lesz, mint 1910-ben volt. A fiatal nőknél hasonló lesz az arány, azonban több nő éri el a magas kort, mint férfi.

Általában majdnem minden európai országban tul fogják élni a nők a férfiakat. A nők és a férfiak közötti arány körülbelül ugyanaz marad, ami békében, illetőleg a háboru előtt volt, néhány százalékkal mindig több lesz a nő, mint a férfi.

— Egy kavicszállító kocsi lovastól belezuhan a Dunába. Budapestről jelentik: A pesti rakodó-part széléről egy kavicszállító kocsi lovastól és kocsisától belezuhan a Dunába. A gyorsan leoldott rendőri mentőcsolnak evezősének a kocsist sikerült kimentenie, de a ló és a kocsi odaveszett.

Strog

Moszkva

Verne—C
a Mag

A múlt század és amikor hazajött népszínházról, ahol többek közt medve megvakítanak egy mon menekülnek. val keresi elvesztett Sztragott Mihályt tettük a gombos tunk képzeletben patikus lánya a doltunk Ogareff táviróhivatal — tunk még, se távirat mal töltött el ben felsőszentgyörgyön ki rajtunk, melye lankaszthattott ki. Az élet és irodalom Az irodalmiszenzá Jászfelsőszentgyörgyén ... vagy pe Harca ...

Altalában latára gondolható ezt a darabot és mélyzetét foglalják látványossági drá

Tulajdonképen házzal kapcsolatban illetve antidiluvius együgyű és pr mány a mai film azután olcsó doll színpadri trükkjei riportereket és a tökéletes illuzió fölényesen kiiron százszor teljesebb kézenfekvő ránu repülőgép napjai a szinpadon. Ne neveltséges, nincs novgorodi vásár, körül még csak A szinpad látá

A szinpad látá ben, izgalmas ha versenyezhet a fi műfaj már kizá szinpadra, a s ahogy a Szivek alkalmazottak se Az ilyesmihez v illetve mozivász

Ezért azután Hiszen legjobban és tegnapelőtti közönség viselkedés aranyzabály a házak műsorához megy is a Sztrag vonzóereje van idézik fel, amin ház ereje felett kel, káprázatos nem pedig az i rativitásnélküli

Az igazi sik kiméletlen őszinte kezésre álló er lom, a régi és teli van hatásos szerű szenzáció kel. Bármelyik van ilyen jó t még csak med égő folyam se fizetni a szerző A Sztragoff engedni a film dithatja vissza

Strogoff Mihály utazása Moszkvától-Irkutzkig Verne—Csepreghy bemutató a Magyar Színházban

A múlt század végén édesanyám Pesten járt és amikor hazajött, legendákat mesélt az akkori népszínházról, ahol egy darabot adtak, melyben többek közt medvével viaskodnak az újságírók, megvakítanak egy vitéz kapitányt, égő folyamon menekülnek emberek, egy tudós léghajóval keresi elveszett gyermekét és így tovább: Strogoff Mihályról. Pár napra akkor beszűntünk a gombozást... égő folyamon uszkáltunk képzeletben... én voltam Strogoff, a patikus lánya a Nadja... borzalommal gondoltunk Ogareff Iván árulására s a bombázott táviróhivatal — miután se bombázást nem láttunk még, se táviróhivatal — olyan riadalommal töltött el bennünket, hogy otthon, Jászfelsőszentgyörgyön, egy Strogoff-betegség ütött ki rajtunk, melyet csak némi elpfölések árán lankaszthatott ki belőlünk a szülői gondosság... Az élet és irodalom viszonya tudniillik ilyen. Az irodalmiszenzáció epidémikusan hat, különösen Jászfelsőszentgyörgyön és a múlt század végén... vagy pedig úgy, mint most a Szívek Harca...

Altalában a Szívek Harca tömegkábulatúra gondolható a színház, amikor elővette ezt a darabot és előkészítette: szinte egész személyzetét foglalkoztatva a tizenkét képből álló látványosság drámában...

Tulajdonképpen nagyfokú illetlenség, színház kapcsolatban, e prehisztórikus filmről, illetve antidiávikális revüről beszélni, annyira együgyű és primitív e multszázadbeli csinálmány a mai film és mai revü mellett. Ezért azután ócsó dolog lenne ezt a Strogoff-álrevüt, színpadi trükkjeit, a jegesmedvét, a beásott riportereket és a többi is, még ha bármilyen tökéletes illuziókeltéssel csinálná is a színpad, fölényesen kiironizálni, amikor filmen mindezt százszor teljesebben kaphatja a néző. Igazán kézenfekvő rámutatni arra is, hogy a rádió és repülőgép napjaiban alig ámulatos egy léghajó a színpadon. Nem is fantasztikus, sőt egyenesen nevetséges, nincs semmi hatása... A nisnij-uvogorodi vásár, vagy az útközet a táviróhivatal körül még csak megközelítő illúziót sem ad... A színpadi hatás témái ma már mások...

A színpad-látványosságban, mechanikai trükkben, izgalmas hajszák ábrázolásában már nem versenyezhet a filmmel. A Strogoff Mihály-fele műfaj már kizárólagosan a filmé. Nem való színpadra, a színpad köntösebe, ugyanugy, ahogy a Szívek Harcát még a háztartásbeli alkalmazottak sem tudnák olvasni bőrkötésben. Az ilyesmihez visszavonhatatlanul ponyva kell, illetve mozivászón...

Ezért azután nem is mondhatunk semmit. Hiszen legjobban a színház érezhette, a tegnapi és tegnapielőtti előadások látogatottságából és a közönség viselkedéséből, hogy nem okvetlenül arany szabály a színház műsorának a pesti színházak műsorához való igazítása... Mert, ha megy is a Strogoff Pesten és ha valami kis vonzóereje van is, valószínűleg olyan tényezők idézik fel, aminők és amelyek a kolozsvári színház ereje felett állanak. Valószínűleg tömegekkel, káprázatos kiállítással került színre Pesten, nem pedig az illuziótlan néptelenség és a dekoratívásméltó szegénység kiállításában...

Az igazi sikerek csak akkor állanak be, ha kiméletlen őszinteséggel számol a cél a rendelkezésre álló erővel és anyaggal. A világirodalom, a régi és a mai, végtelenül nagy. Teli és teli van hatásosabbnál hatásosabb szívekharca-szerű szenzációkat rejtő tömegsiker-lehetőségekkel. Bármelyik Sardou és bármelyik Dumas van ilyen jó tömegcikk, mint a Strogoff és még csak medve se kell hozzá és még csak égő folyam se! Sőt tantietem se kell már fizetni a szerzőknek...

A Strogoff-szerű látványosságokat át kell engedni a filmnek. Onnan már senki sem hódíthatja vissza a színpad számára.

Gaál Gábor

Sanghaj sorsa meg van pecsételve

A kantoniak elfoglalták Szucsán városát. Egy egész flotta a kantoniakhoz pártolt

London, március 14. A Sanghajból érkező legutóbbi jelentések között egy négy egységből álló kínai flotta admirálsa, névszerint Jang, körlevélben tudatta a kantoniakkal, hogy egész flottájával hozzájuk csatlakozik. A körlevél hangsúlyozza, ebben az akaratában a flotta minden egyes tisztje támogatja. Kiagnan arzenáljából valamennyi tengerészeti okmányt a Hai-Csau nevű vezéreikálóra szállították át. A flotta hajóiról a köztársasági lobogót levették és helyébe a kómintag-párt zászlóját tűzték ki.

Sanghaj, március 14. A kantoniak egyik hadosztálya tegnap hajnalban megszállta Szucsau városát, amely a sanghaj-nankingi

vasutvonal gőcpontja. E város eleste megpecsételi Sanghaj sorsát, mert a megszállással az északi szövetségesekkel minden összeköttetése megszakadt. Szucsau elestének hírére Sanghajban a hangulat rendkívül izgatottá lett s a külföldi negyedek önkéntes nemzetőrsége készenlétebe helyezkedett. Singapurban a kantoni kormány hívei és a kínai rendőrség között véres összeütközés történt. Egy munkástömeg a rendőrpáncsnokság épülete elé vonult és miután többszöri felszólításra sem oszlottak szét, a rendőrsztag a munkásokra tüzelt. Tizenöt tüntető a helyszínen meghalt, negyven súlyosan megsebesült.

Egy orosz monarchista nő inzultálta Kerenszkijt Newyorkban

Az amerikai szocialisták elnöke kijelentette Kerenszkinek, hogy az amerikai munkásság hajlandó támogatni az orosz ellenforradalmat. A bolsevizmus megdöntése esetén teljes szervezkedési szabadságot kell garantálni az orosz szociáldemokratáknak

Newyork, március 24. Amerikából szenzációs esemény hírére hozza a táviró, mely ha valónak bizonyul, egyike lesz a legérdekesebb és legizgalmasabb eseményeknek, melyek az orosz szovjetek megalakulása óta a bolsevizmussal kapcsolatban lejátszódtak. A távirat szerint az amerikai szakszervezetek elnöke, Green tegnap tanácskozással ült össze Kerenszkijvel, az orosz ellenforradalmárok vezetőjével. Green azt a szenzációs elhatározását közölte Kerenszkijvel, hogy az amerikai munkásság hajlandó a legmesszebbmenően támogatni az orosz ellenforradalmat, ha Kerenszkij megígéri, hogy a szovjetek megdöntése esetén a legteljesebb szervezkedési szabadságot garantálja az orosz szociáldemokratáknak. A bolsevizmus létrejötté óta ez az első eset, hogy egy szociáldemokrata szervezet elnöke az orosz ellenforradalmárokkal tárgyal a bolsevizmus megdöntése érdekében.

Vasárnap délutánra hirdette előadását Kerenszkij a newyorki Century-színházban, amelyet zsúfolásig megtöltött a közönség. A volt elnököt, amikor megjelent a színpadon, óriási ovációval fogadták. Az általános ünneplésben egy elegánsan öltözött, előkelő külsejű hölgy az öltözőkön át feljutott a színpadra és azzal az ürüggyel, hogy virágcsokrot akar Kerenszkijnek átnyújtani, az emigránsvezér közelébe férközött és tettelegesen inzultálta.

Óriási botrány támadt a zsúfolt teremben és a különböző világnézetű hallgatóság között majdnem verekedésre került a sor. Nagynehezen mégis sikerült a rendet helyreállítani. A harcias nőt, akiről kiderült, hogy fanatikus monarchista érzelmű, elvezették és Kerenszkij a kommunisták és monarchisták állandó közbeszólásai között mégis megtartotta előadását.

Temesváron közmunkák megindításával és társadalmi akció útján enyhítenek a munkanélküliségen

Trancu Jasi miniszter szerint 77 munkanélküli van Temesváron, de a valóságban meghaladja a négyezret

(Timisoara-Temesvár, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Trancu Jasi munkaügyi miniszter a parlament egyik legutóbbi ülésén hozzátűztett interpellációra az erdélyi munkanélküliség kérdésében azt válaszolta, hogy sem Erdélyben, sem pedig a Bánátban nem olyan nagy a munkanélküliség, mint ahogyan azt feltűntetik. A miniszter ezt a kijelentését azal indokolta, hogy erdélyi inspekción körutja alkalmával azt tapasztalta, hogy az állami munkaközvetítő hivataloknál nincsenek nyilván tartva olyan nagy számban munkanélküliek, amelyből egy nagyobbarányu munkanélküliségre lehetne következtetni.

Temesváron például, amely ennek az országgrésznek ipari centruma, összesen 77 munkanélkülit tartottak nyilván az interpellációt megelőző évben.

Az Uj Kelet egyik legutóbbi számában pontos statisztikát közölt Kolozsvár munkanélküliségéről, amelyből kitűnik, hogy egyedül Kolozsváron a munkanélküliek száma jóval meghaladja a kétezeret és hogy az állami munkaközvetítő hivatalnál — Temesvárral ellentétben — itt 850 munkanélkülit tartanak nyilván. Ehhez a statisztikához most alkalmunk van újabb adatokat közölni, még pedig a bánát ipari centrumából, ahol

a munkanélküliség az utóbbi hetek folyamán olyan katasztrófális mértékben növekedett, amelyre hosszú évtizedek óta alig van példa.

Temesváron ma a munkanélküliek száma meghaladja a négyezret, de az általános gazdasági viszonyok rosszabbodása következtében várható állandó leépítések miatt ez a szám napról-napra növekszik.

A munkások szakszervezete a napokban egyébként pontos kimutatást terjesztett Temesvár városi tanácsa elé s kérve, hogy a nyomasztó munkanélküliségen a városi közmunkák azonnali megkezdésével enyhítsenek és juttassanak némi segélyt azoknak a családok munkanélkülieknek, akik a legnagyobb nyomorral küzdenek. Ebből a kimutatásból néhány adatot közlünk alább, amelyből

megállapítható, hogy a munkanélküliek és azok családtagjainak száma Temesváron megközelíti a nyolcezeret.

Részletezve ez a szám így alakul:

Szervezett munkanélküli 2470, szervezetlen munkanélküli 1800.

Szakmák szerint a szervezett munkások: lakatos 621, mázoló 118, cipész 128, asztalos 162, gyári munkás 656, építőmunkás 358. Az ezen felüliek különböző szakmákhoz tartoznak.

A szervezett munkanélküliek közül nős 862 és a gyermekek száma 1470. Természetesen ezek között nem szerepelnek a szervezetlen munkanélküliek családtagjai.

Amint látjuk tehát, a munkaügyi miniszter még csak megközelítőleg sincs helyesen informálva az erdélyi munkanélküliségről, mert az általa közölt szám olyan nevetséges a szomorú valósághoz képest, hogy nem érdemes vele foglalkozni. Amint alkalmunk volt megjegyezni,

az állami munkaközvetítő hivatalokban azért nincsenek nagyobb számban nyilvántartva a munkanélküliek, mert főleg napszámosok és mezőgazdasági munkások elhelyezésével foglalkoznak, miután az ipari munkások a szakszervezetek keretén belül működő munkaközvetítők útján keresnek elhelyezést.

lei 39
lei 67
lei 77

lei 137
lei 20
lei 67

finand 8.

fülszágnak, külön-
nevelést illeti.
azt a lelki válto-
l abban az atmos-
tóból az emancipá-
nevelési rendszer
nilációs oktatással
másodrendű em-
velés problémáját
eselekvéssel lehet
dül a cionizmus

beszédet vita

irafi

hanem borzalma-
összekötötték. A
agálnak. Kerülő
uriában és Tibet-
entések.

érkezve, geológiai
rint a vulkánikus
a japán szigetek

nek

kimutatás szerinti
etkező tíz évben,
tenést állapít meg

a számítások Eu-
1 és fél százalék),
zik, aztán Svéd-
émetország 3 és
ország munkabíró

egy százalék
vetkező évtized-
Habár a kíván-
vley, még így is
pessége 13, Ame-
növekedni 1931

tti években szü-
Bovley és sze-
45 év közötti
között szület-
Angliában két
z, mint 1910-ben
lesz az arány,
s kort, mint férfi.
európai ország-
űrfiakat. A nők
ülbelül ugyanaz
a háboru előtt
ig több lesz a

si lovastól bele-
jelentik: A pesti
zállító kocsi lovas-
Dunába. A gyorsan
vezősének a kocsi-
kocsi odaveszett.

Természetesen a temesvári állami közvetítő-hivatallal ellentétben, vannak olyan állami közvetítők is, amelyek nagyobb népszerűségnek örvendenek és így a munkanélküliek, különösen a szervezetlenek nagyobb számmal jelentkeznek nyilvántartás végett.

Hogy a munkanélküliség terén várható-e a közeljövőben valamilyen javulás, azt ma természetesen nem lehet tudni, de hogy erre legalább is egyelőre alig van remény, kitűnik abból, hogy

a bánáti ipari vállalatok folytatják a fokozatos leépítést,

mert azok a gazdasági okok, amelyek előidézői voltak a bekövetkezett munkanélküliségnek, nem-hogy megszűntek volna, de ellenkezőleg súlyosbodtak azáltal, hogy a lej külföldön mindenütt rohamosan emelkedett, a szállítási viszonyok sem változtak és így még az a kis exportlehetőség is megszűnt, amellyel a belföldi fogyasztáson kívül külföldi elhelyezésre is dolgozó vállalatok rendelkeztek.

A temesvári munkanélküliség kérdésében egyébként a napokban jelentős elhatározás történt, amennyiben a városi tanács nőtagei elhatározták, hogy

társadalmi uton egy nagyarányú akció lefolytatásával próbálnak enyhíteni a munkanélküliek szomorú helyzetén.

A város rövidesen megkezdi a közmunkák elvégzését, a tanács hölgytagjaiból és a szakszervezet megbízottaiból pedig egy bizottság alakult, amely felhívással fordul a város társadalmához, hogy önmegadózattal mindenki járuljon hozzá népkonyhák felállításához, hogy az éhező munkanélküliek családtagjait legalább a minimális élelemmel lehessen ellátni. Ettől az akeiótól azt remélik, hogy egy alapot tudnak majd létrehozni, amelynek jövedelméből rendszeresen el lehetne látni a népkonyhákat, ezenkívül időnként jelentékenyebb pénzeséggel is támogathatják a rászoruló munkanélkülieket, addig is, amíg ezt a kérdést talán jobb gazdasági viszonyok bekövetkezésével gyökeresen lehet majd megoldani.

Kameneffet a szovjet római követét megbuktatta a beszarábiai konvenció ratifikálása

(RÓMA, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Rul” című lap jelentése szerint a beszarábiai konvenció ratifikálása kínos impressziót keltett szovjetkörökben. Kameneff római követet azzal vádolják, hogy nem volt eléggé óvatos és elhanyagolta az olasz-orosz viszony kiélelyítését. Kameneffet táviratilag felszólították, hogy adja be lemondását.

Németország lényegesen módosította a 200 millió kölcsönre vonatkozó ajánlatát

Kompromisszum készül a Generala-bankjegyek ügyében. A kölcsön felét vasuti anyagokban és ipari cikkekben, 40 milliót készpénzben és 60 milliót a jövételi részesedés teljes kiegyenlítésére akarják folyósítani a németek

(Bucuresti-Bukarest, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Titulescu londoni román meghatalmazott miniszter, aki Romániát képviselte a népszövetségi ülésen is, mint jelentették, hosszabb tárgyalást folytatott Stresemann német külügy-miniszterrel a két ország között fennálló politikai és gazdasági vitás ügyek elintézéséről. A tárgyalások során szóba került a 200 millió aranymárkás kölcsön és a Generala-bankjegyek kibocsátása miatt követelt 2 milliárd lejés kártérítés kérdése is. A német-román tárgyalások jelenlegi helyzetéről jól

informált német körökben a következőket mondják: Németország már öt éve igyekszik Romániával helyreállítani a normális állapotokat. Az összes erre irányuló tárgyalásoknak azonban útját állotta a Generala-bankjegyek ügye. Később azután a román kormány hajlandónak nyilatkozott a jövételi bizottság indítványára, a kérdés eldöntését vegyesbírószágra bízni, német részről arra törekednek, hogy bizonyos pénzügyi magánszemélyiségek közvetítésével kompromisszum jöjjön létre a két kormány között. Most privát iniciatívára újabb javaslat történt eb-

ben a tekintetben, amelyet azonban mindkét kormány még ratifikálnia kell.

A tervezet szerint Németország kész Romániának egy 200 millió kölcsönt folyósítani 10 évi fokozatosan emelkedő törlesztési kötelezettség mellett. A kölcsön 50 százalékát, vagyis 100 millió márkát különböző ipari jellegű szállítások ellenében folyósítanák, mégpedig kétharmadrészen vasuti anyagok formájában. Negyven millió aranymárkát készpénzben kap Románia, a fennmaradó 60 millió pedig egyetlen összegben a jövételi fizetések ellenében, beleszámítva a Generala-bankjegyeket is, bocsátanák a román kormány rendelkezésére.

Az amortizációs tervezet értelmében Romániának köteleznie kell magát, hogy a kölcsön folyósításától számított négy esztendő után évente 20 millió márkát fog törleszteni.

Uj idegszanatorium nyílt meg Kolozsváron

Kolozsvár nagyvárosi jellege új és értékes színnel bővült, egy régóta nélkülözött intézménye új, modern hatásokkal gazdagítja a város életét. Megnyílt egy idegszanatorium, a „Nerva”, amely bárhol: Párisban, vagy Londonban is nivót jelentene. A brit konzulátus egykori helyén, a Majális-utca (Str. Regala) 12a számú házában, amelyet közvetlenül a háború kitörése előtt építettek és amely esillárjától és ajtóitól, beépített tűzhelyeitől végig egymásra lapított kettős ablakjág az angol építkezés gondosságát, nemes egyszerűségét és finom, előkelő izlését dicséri. Ezt a gyönyörű, stílusos palotát a Nerva-sanatorium céljaira alakították most át.

A palota széles balkonjaival, hatalmas parkjával, szobái megnyugtató, kellemes hangulatával, nagy nyugati komfortjával egy gyógyászat mindazok számára, akik az élet nyugsgó bajai közepette idegeiket lekoptatták. Csöndes, tágas hall fogadja az embert. Itt a földszinten vannak elhelyezve a vizsgálószobák, a várótermek, a főlvételi iroda és a különböző kezelőhelyek: elektroterápia, fizioterápia és kozmetika. Itt áll két szoba az olyan betegek számára, akik este, a hivatalos idő után jöttek, itt a művészi csinnal berendezett igazgatói szoba, a hátsó traktusban kedves téli-kert Whitmann finom falfestményeivel a hatalmas ebédlő, majd a nagy nyitott terrasz a park felé, amely tennispályát fog magába foglalni és tágas, cement bazént a nyáron ittlakó betegek és üdülők számára.

Minden a legmodernebbül és a nyugalom és kényelem szempontjainak megfelelően van itt végig elkészítve. Hangfogók az ajtókon, perzsák a szobák padlón. A lámpákon és képeken finom hangulat ömlik el és még a butorok is egyéni izlésről tanuskodnak. Minden szobában, még a harmadosztályú betegek szobáiban is, akik a négyszeri étkezéssel járó lakásért mindössze napi kétszázötven lejt fizetnek, rádió van felszerelve. Nemes brokátból való vagy fehér csipkefüggönyök a szobákban, csupa hangulat a betegeknek ez az otthona. És mindenütt virág. Mindez a komfort és kényelem első osztályon napi ötszöri étkezéssel, elegáns, különszobával, gondos kiszolgálással, orvosi ellenőrzéssel 450 lej. A második osztályon ugyanez az ellátás — de ahol esetleg másodmagával van a beteg a szobában — 350 lejbe kerül.

A kezelőtermek világvárosi felszereléssel vannak ellátva. Legmodernebb gépek és műszerek állanak az elektroterápia, a fényterápia, a diatermia (hőgyógyítás) Zauder, Röntgen (diagnosztikai és terápiás) és a tudományos kozmetikai osztályok rendelkezésére. Ez osztályokat bejáró betegek is igénybe vehetik. Lent a szuterénben hatalmas vizgyógyintézet — nagyobb bármelyik itteni fürdőnél — használható a közönség által reggel öt órától este nyolcig kötelező orvosi vizsgálat nélkül is. A kád-fürdő, gőz és tus egyszeri használata negyven lej. Gyógyfürdők — orvosi rendelésre — már hatvan lejtől kezdve használhatók. Szénsavas fürdők, jód- és kénfürdők, iszap, rádióaktív és termál, villany- és fényfürdők, négycellás fürdők, svéd-tussok, gyógy-masszázs áll az arra szoruló közönség rendelkezésére.

Az intézet dr. Porsche Ferenc igazgató-főorvos, a Lechner-klinika volt főorvosa, a kiváló ideggyógyász és szakmunkái révén a külföldön is előnyösen ismert specialista vezetése alatt áll. Az intézet konzultáló orvosi: Gyergyai, Steiner és Minea professzorok, dr. Constantin Stanca, gynekológus, magántanár, dr. Dominic Stanca kórházi igazgató-főorvos, dr. Lőrinczi Sándor, főorvos, dr. Vári Tibor belgyógyász, dr. Engelberg Oszkár, a sanatorium bentlakó főorvosa, dr. Fugulyán Katalin szemorvos, Konrádi Dániel és Orient professzorok.

Váltse meg Purimkor slachmonez helyett távirati gratulációját!
Töltse ki a blankettát, hogy összegyűjtve eljuttassuk Erec-Jiszraelbe!

TELEGRAM

KEREN KAJEMETH

JERUSALEM

A Keren Kajemeth 25 esztendő munkásságának jubileumához gratulálok. A cionizmus beteljesülése egy év-rezredes imáinkba foglalt vágnak: vissza az őshazába, vissza az ősi földhöz, az ősi kulturához. Ennek a vágnak a megvalósítója az ősi föld visszaváltója a Keren Kajemet.

F. P. Brasov

A megváltás összege Erec-Jiszrael földjének visszahódítását szolgálja

A könyvek

Uj asat

Amióta az újlan nagy méreteket színté tulszárnyalja nyokat, a kultúra dással kíséri azokat bibliai időkkel és nak. Mindeideig dokumentum kerül okai voltak. Mindegyek, amelyek ebből, a háboru előtti uralom alatt állt kózzó Törökország államok tudományokat rendezni török Egyiptom volt, am uralom alatt áll, a giai ásátásokat vég során igen fontos szakok történelmi Idetartoznak többek is, amelyek ezelőtt élt és uralk levéltárból szármak nagyon sok te hogy a még Ábrah hozzávetőlegesen re

Természetes az bibliai kutatások a Palesztina lehet, netkomplexuma P mindeideig szinte kormány vonakodás idő és a Baltour-dezeket a viszonyok

Amióta Paleszt uralom alól és kez munkája angol pro viláig összes kultur oknál fogva eddig fordult az ősi Zsid különösen kettő ér azért is, mert két ról van szó. Egyik akaratlanul is és páratlan történelmi zsidó nemzet és Zs a másik ok pedig amellyel Palesztiná a kultúremberiség

Ez a magyaráz tina területe angol az egyes kulturne senyezve küldenek hogy nagy költsége nek az ősi bibliai nicle tudósítója ép juvulta meg dr. M Found vezetőjét és tásokról többek k Jelenleg hét külön tatnak és rendezne a célból, hogy a b Palesztinában még ziv régészeti munka A Palestine Expor ezelőtt végzett igen környékén, amely íratokban már kine Az Exporation Fou angol archeológiai i tina déli részén fo

A legkiterjedtel cheológiai kutatás társaságok végzik. nek, hozzáértő tud tatómunkára nagysz leg négy amerikai A jeruzsálemi ameri Dr. Albricht He nösen egy nagy do helyeül, ahol máris Igy például többel hogy az a város, a dombon állott és zsuat könyvében em pusztult el tüzbem lem elpusztította, N gyujtotta fel. Egy vezetése alatt áll egyetem és néhány Az értesülések szer esztendei időtartam

zág kész Románia-
folyósítani 10 évi
kötelezettség mel-
vagyis 100 millió
szállítások ellenében
madrészben vasuti
millió aranyárért
mmaradó 60 millió
tételi fizetések el-
la-bankjegyeket is
ndelkezésére.

elmében Románia
y a kölcsön folyós-
10 után évente 2

nyílt meg on

uj és értékes szin-
ött intézménye uj
város életét. Meg-
Nerva", amely bár
is nivót jelentene.
én, a Majális-utca
n, amelyet közvet-
tettek és amely
tűzhelyeitől végig
g az angol építke-
rűségét és finom,
ayürü, stílusos pa-
alakították most át.
hatalmas parkja-
hangulatával, nagy
yszíget mindazok
ajai közepette ide-
s hall fogadja az
nak elhelyezve a
fölvételi iroda és a
roterápia, fiziko-
t szoba az olyan
ivatalos idő után
endezett igazgatói
es téli-kert Whit-
hatalmas ebédlő,
park felé, amely
és tágas, cement
és üdülők számára.
s a nyugalom és
lően van itt végig
perzsák és szobák
finom hangulat
yeni izlésről tanus-
a harmadosztályu
yszeri étkezéssel
zázóttven lejt fizet-
es brokáthól való
ákban, csupa hau-
és mindentűt virág-
m első osztályon
ülönoszobával, gon-
ssal 450 lej. A
ítás — de ahol
g a szobában —

lszereléssel vannak
műszerek állanak
a diatermia (hő-
nosztikai és terá-
osztályok rendelke-
gek is igénybe
talmalms vizgyógy-
eni fűrdőnél —
el öt órától este
pélkül is. A kád-
lata negyven lej-
— már hatvan
vas fűrdők, jód-,
termál, villany- és
d-tussok, gyógy-
ég rendelkezésére.
igazgató-főorvos,
a kiváló ideg-
a külföldön is
se alatt áll. Az
gyai, Steiner és
Stanca, gyneko-
Stanca kórházi
Sándor, főorvos,
ngelberg Oszkár,
dr. Fugulyán
niel és Orient

A könyvek könyvének nyomában Uj ásatások Palesztina földjén

Amióta az újkori bibliatudomány olyan hallat-
lan nagy méreteket öltött, hogy manapság már
szinte tulszárnyalja az összes archeológiai tudomá-
nyokat, a kulturemberiség egyre nagyobb érdeklő-
déssel kíséri azokat az ásatási leleteket, amelyek a
bibliai időkkel és eseményekkel kapcsolatban van-
nak. Mindezekig vajmi kevés ilyen ősrégi történelmi
dokumentum került napfényre és ennek különböző
okai voltak. Mindenekelőtt azért, mert azok a he-
lyek, amelyek ebből a szempontból feltárásra vár-
tak, a háboru előtti időben szinte kizáróan török
uralom alatt voltak és a minden kultura elől elzár-
kozó Törökország nem vette jó szívvvel, ha idegen
államok tudományos expedíciói kívántak kutatáso-
kat rendezni török területen. Az egyedüli kivétel
Egyiptom volt, amelynek területén, amióta angol
uralom alatt áll, valóban nagy kiterjedésű archeolo-
giai ásatásokat végeztek és ezeknek az ásatásoknak
során igen fontos és a biblia, sőt a bibliaelőtti kor-
szakok történelmi idejét feltáró leleteket találtak.
Íletartoznak többek között a híres telamarnai leve-
lek is, amelyek egy körülbelül 4000 esztendővel
előzött élt és uralkodott egyiptomi fáraó diplomáciai
levéltárából származnak és amely diplomáciai okira-
tok nagyon sok tekintetben hozzájárultak ahhoz,
hogy a még Ábrahám előtti Palesztina történetét
hozzávetőlegesen rekonstruálni tudjuk.

Természetes azonban, hogy a tulajdonképeni
bibliai kutatások és ásatások szintere csak maga
Palesztina lehet, mert hiszen a biblia egész törté-
netkomplexuma Palesztinában játszódott le. Ez
mindezekig szinte teljesen lehetetlen volt, a török
kormány vonakodása következtében. A háboru utáni
idő és a Balfour-deklaráció alaposan megváltoztatta
ezeket a viszonyokat és lehetőségeket is.

Amióta Palesztina újra felszabadult a török
uralom alól és kezdetét vette a zsidó államépítés
munkája angol protektorátus alatt, azóta az egész
világ összes kulturálopeinek figyelme ezer és egy
oknál fogva eddig soha nem tapasztalt méretekben
fordult az ősi Zsidóország felé. Ezen okok között
különösen kettő érdemel megemlítést, már csak
azért is, mert két egymással teljesen ellentétes ok-
ról van szó. Egyik az, hogy a kulturemberiség
akaratlanul is és csodálkozva figyel fel arra a
páratlan történelmi jelenségre, amely az újjáéledt
zsidó nemzet és Zsidóország jövőjét tárja szeme elé,
a másik ok pedig az a leküzdhetetlen varázs,
amellyel Palesztinának, mint a Szentföldnek, multja
a kulturemberiség gondolkodóit büvőkörében tartja.

Ez a magyarázata annak, hogy amióta Palesz-
tina területe angol protektorátus alatt áll, azóta
az egyes kulturnemzetek szinte egymással ver-
senyve küldenek ki expedíciókat abból a célból,
hogy nagy költségekkel járó ásatásokkal igyekez-
zenek az ősi bibliai kort felderíteni. A „Daily Chro-
nicle“ tudósítója éppen néhány nappal ezelőtt inter-
júvalta meg dr. Masterman, a Palestine Exporation
Found vezetőjét és a nagy tudós ezekről az ása-
tásokról többek között a következőket mondotta:
Jelenleg hét különböző nemzet archeológusai ku-
tatnak és rendeznek ásatásokat Palesztinában abból
a célból, hogy a biblia nyomait megtalálják. Soha
Palesztinában még ezelőtt ilyen sokoldalú és inten-
zív régészeti munka nem folyt, mint ezidőszertint.
A Palestine Exporation Found éppen néhány héttel
ezelőtt végzett igen sikeres ásatásokat Jeruzsálem
környékén, amely ásatásokról a tudományos folyó-
iratokban már kimerítő jelentések is jelentek meg.
Az Exporation Foundtól függetlenül dolgozik az
angol archeológiai iskola, amely az ásatásait Palesz-
tina déli részein folytatja.

A legkiterjedtebb és legjobban megalapozott ar-
cheológiai kutatásokat azonban az amerikai tudós
társaságok végzik. Elegendő pénz fölött rendelkez-
nek, hozzáértő tudósai is bőven vannak és a ku-
tatómunkára nagyszerűen fel vannak szerelve. Jelen-
leg négy amerikai expedíció működik Palesztinában.
A jeruzsálemi amerikai archeológiai iskola igazgatója,
Dr. Albricht Hebrónától délre dolgozik és külö-
nösen egy nagy dombot választott ásatásainak szin-
helyül, ahol máris igen érdekes leletekre akadt.
Igy például többek között meg tudta állapítani,
hogy az a város, amely évezredekkel ezelőtt ezen a
dombon állott és amely valószínűleg azonos a Jó-
zsua könyvében említett Kirjat Széferrel, négyszer
pusztult el tűzben és az utolsó alkalommal Jeruzsá-
lem elpusztítója, Nebukadnecár babyloniai király
gyújtotta fel. Egy másik expedíció Mr. Fischer
vezetése alatt áll. Ezt az expedíciót a csikágói
egyetem és néhány amerikai milliomos finanszírozza.
Az értesülések szerint a Fischer-féle expedíció 5
esztendei időtartamra évi 10.000 font budget-vel

van biztosítva. Ennek az expedíciónak mindjárt az
ásatásaiak elején sikerült nagyfontosságú leletekre
akadniok, így többek között egy hieroglifákkal tele-
írt táblát találtak, amely tábla a bibliában is emli-
tett Sisak egyiptomi fáraó tulajdona volt.

Egy másik érdekes amerikai expedíció, amelyet
a Pensylvani egyetem küldött ki, a Beysan terüle-
tén dolgozik, ahol szinte minden kődarab vonatko-
zásban van a biblia korával. A mult esztendőben
ezen a területen két ősi templomot ásták ki, ame-
lyek a biblia krónika-könyveiben is meg vannak
említve.

A Pacific School of Religion, amely intézmény
a kaliforniai egyetemmel szoros kapcsolatban áll, a
Tell-en-Nesbe területén folyó ásatásokat finanszírozza.
Az ásatások vezetője, Dr. Bade, azt a nézeteit
vallja, hogy ez a Jeruzsálemtől északra fekvő domb
azonos a bibliában említett Micpával. A Dr. Bade által
feltárt sok fontos ásatási lelet között többek között
egy négyezeresztendős sir is van, amelyben sok
agyagedényt, agyagból égetett bálványokat és más
leleteket találtak.

A lezajlott népszövetségi ülészakon nem voltak főbb győzők és legyőzöttek

Chamberlain külügyminiszter érdekes nyilatkozata

Róma, március 14. A „Popolo de Roma“
hosszu cikkben méltatja a genfi eseményeket,
amelyeknek konkluziójaképpen megállapítja,
hogy a legutóbbi genfi ülészakon Olaszország
és Anglia nagy sikereket ért el, mert Fran-
ciaország és Németország mindenben megegyez-
tek egymással. A Saar-vidék küszöbön álló ki-
űritése első lépés a Rajna-vidék kiűritése felé.
A „Corriera dela Sera“ szerint Németország
mindent elért Genfben, amit ésszerűen el-
érhetett.

London, március 14. Chamberlain külgy-
miniszter visszaérkezett Angliába és a Reuter-
ügynökségnek nyilatkozott a genfi ülészak
eredményeiről. A külügyminiszter hangsúlyozta,
hogy a Saar-ügyben létrejött megegyezés Francia-

A berlini Prof. Sellin Nablus környékén dol-
gozik, a Tel-Balata nevű dombon, amelyet Sellin
annak a helynek tart, ahol egykor a bibliai Si-
chem állott.

Olaszországot az olasz franciskánusok archeológiai
iskolája képviseli és jelenleg Capernaum környékén
kutatnak. A bibliai Siló helyén a kopenhágai nem-
zeti muzeum megbízásából dolgozik egy dán expe-
dició. A franciák természetesen Syriát választották
kutatási területül és így manapság már szinte
minden csak félig-meddig is fontos történelmi he-
lyen megindultak a kutatási munkálatok, amelyek
között természetesen a palesztinai kormány és a
cionista archeológiai társaság ásatásai sem állanak
utolsó helyen és amely kutatások bizonyára eddig
még nem is sejtett adatokkal fogják felderíteni a
kulturemberiségre annyira fontos bibliai korszakot.
Palesztina kormányzója, Lord Plumer ugy intézke-
dett, hogy a régészeti expedíciók tagjai, akiket a
palesztinai kormány régészeti ügyosztálya ilyenek-
nek elismer, fel vannak mentve a bevándorlási
illetékek alól.

ország és Németország között legfőbb bizony-
sága annak, hogy a Népszövetség tényleg a
béke és a haladás szolgálatában áll. Ez volt az
első ülészaka a Népszövetségnek, amelyen nem
voltak főbb legyőzöttek és győzők. A lengyel-
országi iskolakérdés ügye is enyhítette a feszült-
séget Németország és Lengyelország között. A
lezajlott népszövetségi ülés egyike volt az ed-
digi ülések legfontosabbikának, amelyen a meg-
egyezésért Stresemannt illeti a legnagyobb el-
ismerés.

Páris, március 14. Briand Genfből hazaér-
kezve, meglegedésének adott kifejezést az ott
végzett munkák eredményei fölött, főként a
Saar-vidék és a lengyel-német viszony rende-
zése a legfontosabb eredmény.

Arroganciája juttatta rendőrkézre a moziban cigarettázó beförőt

Tizezer lejjel akarta megvesztegetni Boldin komiszárt Benno Tartacover

(Cluj-Kolozsvár, március 14. Az Uj Kelet
tudósítójától.) Véletlen körülmények különös
összejátszása segítségével két veszélyes és régen
közözt betörőt sikerült elfognia a kolozsvári
rendőrségnek. Szombat délután a 9 órai elő-
adás alatt az Uránia-mozgó egyik páholyában
egy elegánsan öltözött fiatalember cigarettára
gyújtott. A merész gesztusra, amelyet tudvale-
vőleg a világ összes moziáiban ordító feliratok
tiltanak el, — figyelmes lett egy kötelesség-
tudó tüzoltó, aki illedelmesen felkérte az elő-
kelő mozilátogatót, hogy oltsa el cigarettáját.
A cigarettázó fiatal ur éles hangon elutasította
a tüzoltó intervencióját, mire ez a szolgálatos
rendőrhöz fordult jogorvoslásért.

A szolgálatos rendőr azonban ugyanarra
a sorsra jutott, mint tüzoltó bajtársa. A fiatal
ur pedig, aki egy általánosan ismert kolozsvári
hölgy társaságában leledzett, halálos nyugalom-
mal tovább cigarettázott. A rendőr viszont je-
lentést tett a kerületi rendőrkapitánynak, Bol-
din Cornél komiszárnak, aki azonnal kiszállt a
helyszínre. — A fiatalember arrogáns modor-
ban lépett fel a rendőrkapitánnyal szem-
ben is, aki erre társnőjével együtt letartó-
tatta és bekísérte a kerületi kapitányságra. Itt
leigazoltatták a fiatalembert, akiről kiderült, hogy
Benno Tartacovernek hívják, és — amint ő ál-
litotta — csernovjei cégek utazója. Miközben
Boldin komiszár a jegyzőkönyvet írta, hirtelen
megszólt a fiatal mber:

— Kapitány ur, tizezer lejt adok Önnek,
ha szabadon bocsát. Kötelezem magam arra
hogy azonnal elutazom.

A nagylelkű ajánlat fölöttébb gyanússá tette
a fiatalembert Boldin komiszár előtt, aki egyé-
b-

ként a kolozsvári rendőrség egyik legügyesebb
tiszteje. Boldin megmozgatta Tartacover és pénz-
tárcájában 24 ezer lejt s különböző nevekre
kiállított igazolványt találtak. Sem a pénz ere-
detére, sem az idegen igazolványok céljaira
vonatkozólag nem tudott Tartacover felvilágo-
sítással szolgálni. Boldin komiszár erre fagga-
tóra fogta a fiatalembert, aki a keresztkérdé-
sek sulya alatt bevallotta, hogy betörésekből
tartja fenn magát és néhány társával együtt
legutóbb Bukarestben több betöréses lopást kö-
vetett el.

Az esetről Boldin komiszár jelentést tett
Draghiciu Anrél rendőrkapitánynak, a bünygyi
osztály főkökének, akivel együtt még szombat
este kiszálltak Tartacover Monostori-ut 132.
szám alatti lakására. A két szobából álló lakás
inkább áruraktárnak volt nevezhető. Négy nagy
kosárban bőrök, ruhaszövetek, vászon, selyem
és gyapot volt a szobában felhalmozva, több
mint 300 ezer lej értékben. Tartacover be-
vallotta, hogy a betöréseket Marcel Moisescu
nevű betörőtársával együtt követte el. A két
rendőrtiszt a lakáson várta be Moisescut, aki
éjfélután részegen tért haza egy hangos tivor-
nyából.

A nyomozás megállapította, hogy a két
betörő a régi királyság városaiban a betörések
egész sorozatát követte el. Több hete tartóz-
kodnak Kolozsváron és itt az áru nagyrészét
már eladták szabályszerű számlákkal és olcsó
árakon. Az esetről táviratilag értesítették a
bukaresti rendőrséget és sziguranacát és a ma
déli expresszsel Kolozsvárra érkezett Stan
Vranceann bukaresti sziguranca-komiszár, aki
a két betörőt a mai nap a fővárosba szállítja.

Bárány ארטה. כשר. **étterme**
ORADEA, Strada Episcopul Pavel-utca No 21.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Kolozsvár ünnepli a beszarabiai egyezmény ratifikálását. Kolozsvár városa vasárnap díszes keretek közt ünnepelte meg Beszarabia csatlakozásának Olaszország által való elismerését. Az ünnepségek a különböző felekezetek templomaiban délelőtt 10 órakor hálaadó istentiszteletekkel kezdődtek, utána pedig az Operában zsufolt ház előtt ünnepi előadás volt. Az ünnepséget a Királyhimnusz hangjai mellett nyitották meg, mely után a színház és Opera tagjai hazafias verseket és alkalmi szavakat adtak elő. Az ünnepség fénypontja Panaitescu egyetemi tanárnak ünnepi beszéde volt, aki méltatta a ratifikálás jelentőségét. Az ünnepi közönség zászlók alatt a főtéri farkasszoborhoz vonult, ahol az egyetemi ifjúság szónokai tartottak hazafias és lelkesítő beszédeket. Az ünnepség méltó befejezéséért este katonazenekar kísérete mellett fáklyásmenetek jártak be a város főbb utcáit, utána pedig este 10 óráig a főtéren térene volt.

A Poale Cedek hölgybizottságának első ülése. Az elmúlt vasárnap délután tartotta a „Poale Cedek” kolozsvári zsidó iparos-egyesület száztágu hölgybizottsága első ülést az egyesületi imaházban. A bizottság elhatározta, hogy a tagok ismerkedése céljából e hó 26-án teatestélyt rendez, amely alkalommal megvitatják az aggmenház alapításának részleteit is. A hölgybizottság vezetősége ezután is kéri a tagokat, hogy az estélyen való részvételüket jelentsék be az egyesület titkárságánál. Az estélyt az Építőmunkások Otthonának nagytermében fogják megtartani.

Amikor a komikust meglöpi. Max Pallenbergel történt meg, hogy Kölnben, ahová vendégszerelőnek hívták, a szállodából ellopták kofejét és benne azokat a ruhákat, amelyekben föl kell lépnie. Pallenberg, mielőtt a rendőrségen följelentést tett volna, a „Kölnische Zeitung”-ban nyíltlevelet tett közzé a tolvajhoz. E levélben többek között a következőket írja: Jó uram, elliszem önnek, hogy nincs abban a kedvező helyzetben, amiben én. Nekem hat rend ruhám van, önnek talán csak az az egy, amelyet visel. De viszont gondolja meg, uram, én a keresetemről esem el, ha nem adja vissza garderozomat. És ön elesik attól az élvezettől, hogy engem játszani lásson. Lehet, hogy ez nem jelent az ön szempontjából annyit, mint az én garderozom, de ezuttal legyen rám tekintettel. A tolvaj nem volt a komikusra tekintettel, aki kénytelen is volt lemondani vendégszerepléséről.

Halálozások. Súlyos veszteség érte dr. Kertész Jenő kolozsvári ügyvédet, a zsidó Árvagondozó országos elnökét, kinek édesanyja, Kertész Józsefné tegnapi rövid betegeskedés után váratlanul elhunyt. Az elhunyt matrona messze földön híres volt jó szívével és nemes gondolkodásáról. Kertész Jenő édesanyját ma délután temetik Désaknán ismerőseinek őszinte részvéte mellett. — Stelescu Bernát marosvásárhelyi kereskedő 64 éves korában meghalt. Halálában S. Grosz Frida, az Uj Kelet kiadóhivatali tisztviselője apását gyászolja.

DECCA Hordozható, világhírű angol beszélőgépek, lemezek legolcsóbbak RÉVÉSZ BÉLA zeneműkreskedésében, Marosvásárhelyt. — Kérjen ajánlatot.

Megszavazták az Egészségügyi Ház felállításáról szóló javaslatot

(Bucuresti-Bukarest, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Bardeanu elnököt. Napirend előtt Oprescu a tituli járásbíró ellen hoz fel vádat.

Gáspár az erdélyi közigazgatás bizonyos szabálytalanságait panaszolja.

Cartalia a ház- és kocsitáblák kötelező megvétele ügyében szólal fel, amit nagyon drágán adnak el és emögött panamát lát.

Serban kisebb érdekű felszólalása után Bredeanu az erdélyi rekvirálások ellen szólal fel.

Florescu Cuza-párti a belügyminiszterhez interpellál egy Purgaru nevű kisenevi, illetőleg temesvári sziguranca-tisztviselő ügyében.

Vizsgálatot sürget továbbá a kisenevi katonai iskolában meggyilkolt Radulescu növendék ügyében.

Ezután áttértek a napirendre és folytatták az egészségügyi intézet létesítéséről szóló javaslat tárgyalását. A javaslatot néhány kisebb módosítással megszavazták.

Antiszemita tüntetők közáporral zavarták meg a nagyváradi zsidó leányegylet estélyét

(Oradea-Nagyvárad, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap este olyan események játszódtak le Nagyváradon, amilyenre eddig alig akadt példa ebben a városban. A Kereskedelmi Csarnok nagytermében a nagyváradi zsidó leányegylet, amelynek célja a szegény gyermekek felruházása felekezeti és faji különbség nélkül, műsoros estélyt rendezett a Kereskedelmi Csarnok nagytermében. Háromnegyed tíz órakor, mielőtt az előadást megkezdették volna, mint egy 20—25 főnyi fiatalember be akart hatolni a Kereskedelmi Csarnok termébe. Amikor ezt a kísérletet észrevették, lezárták az összes ajtókat, mire a fiatalember a Csarnok ablakait bezúrták. Ugyanezzel egyidejűleg a Kereskedelmi Csarnok utca felőli részén levő hatalmas üveglablakokra közápor zúdítottak. A teremben, ahol éppen meg akarták kezdeni az előadást, óriási pánik keletkezett. A jelenlévő asszonyok és lányok közül többen megsebesültek, egyesek pedig síró görcsöt kaptak.

A rendőrséget telefonon értesítették, de mire a karhatalom a helyszínre érkezett, a tömeg elmenekült. A Csarnok pillanatok alatt kiürült. A hír hamar szétfutott a városban és mindenütt izgatottan tárgyalták az incidenst.

Jacob vármegyei prefektus az újságíróknak

— **Eljegyzés.** Hirschhorn Sárkát Satumare eljegyezte Grünfeld Vilmos Satumare. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **Lázár Rózsika és Herschkovits Ferenc** Cluj jegyesek.

— **A pozsonyi Rabbiskola végzett hallgatóinak tízéves találkozója.** A pozsonyi Rabbiskola 1917. évi szemeszterében végzett hallgatóit felkérem, hogy címüket és csatlakozásukat az ezévi Lagbeomerkor Pozsonyban tartandó 10 éves találkozó megszervezése érdekében hozzán bejelenteni kegyeskedjenek. A találkozó ünnepélyes megnyitása a Lagbeomerkor követő vasárnap lesz megtartva. Welez Ignácz Oradea—Nagyvárad, B-dul Regele Ferdinand 16.

— **Ma döntenek arról, hogy Szántó Zoltán és társai ügye statáriális bíróság**

a következő nyilatkozatot adta:

„E pillanatban kaptam jelentést a tegnap este történetéről. Azonnal jelentést kérék a rendőrségtől és az eset levezsgálása után megteszem a szükséges intézkedéseket, hogy a jövőben hasonló esetek elő ne forduljanak. Természetesen, mindent elkövetek, hogy a város lakosságának nyugalma helyreálljon”.

A rendőrség kommunikéje viszont így hangzik: Tegnapi este ünnepelte egész Nagyvárad a beszarabiai egyezmény ratifikálásának nagyjelentőségű aktusát. Az ünnepély impozáns keretek között és a legnagyobb rendben folyt le. A rendőrség megtette a kellő intézkedéseket, hogy rendzavarás ne történhessen.

Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy a diákok, akik zászlók alatt vonultak fel, a „Joscu Jidani” taktusaira meneteltek.

A leányegylet elnöksége arról értesítette a közönséget, hogy tekintve, hogy az estélyt nem tarthatták meg, a belépődíjakat kívánságra visszatérítik.

Ez az antiszemita tüntetés annál meglepőbb, mert Averescu miniszterelnök két levele után az volt a hitünk, hogy a hatóságok kellően instruálva vannak az antiszemita kilengésekkel szemben.

elé kerül-e. Budapestről jelentik: Az „Uj Nemzedék” című lap tudósítást közöl, mely szerint Szántó Zoltán népbiztos és társainak bűnügye Miskolci Ágoston ügyész kezében marad. Holnap hozza meg a döntést az irányban, hogy a bűnösök milyen bíróság elé kerüljenek, de a lap biztosnak veszi, hogy a bűnügy letárgyalására a rögtönítélő bíróságot fogják kimondani illetékesnek.

MARAVETZ
TIMISOARA-MINDEN-ZENEMÜVET-GYORJAN
OLCSÓN-ÉS-DONTOSAN-SZÁLLIT!

Hirdessen az Uj Keletben

Megnyilt!

Cluj, Str. Regala
(Majális-u.) 12-a.

Telefon 600.

Nerva

szanatorium

Megnyilt!

Cluj, Str. Regala
(Majális-u.) 12-a.

Telefon 600.

Az ország legmodernebb gyógyintézete, 70 ágygyal. Hűdés, bénulás, sörvadásos idegbántalmak, agybajok, malária oltásokkal, rheuma, köszvény, korai aggság, impotencia, érlelmeszesedés, eskór, migrain stb. legmodernebb kezelésére berendezve. — **Külön osztályok:** Röntgenkezelésekre. Belbetegek kezelésére. Szülések hypnotikus uton való fájdalommentes levezetésére, ivarszervek bántalmaira, anyagcsere forgalmi zavarokra és bármely más nem fertőző betegségre stb.

Nagy vizgyógyintézet Bármely gyógyfürdő, kén, iszap, szénsavas, jód, villany, gőz, fényfürdő stb. Inhalatorium, massage, fogyasztókurák. Nyitva reggel 5 órától este 8 óráig. — **Pérfiaknak** reggel 5—10-ig és délután 5—8 óráig. **Nőknek** d. e. 10—1/2-ig, délután 2—5 óráig. — Mérsékelt díjak, kötelező orvosi vizsgálat nélkül bárki részére.

Szanatorium árai: I. oszt. Egy ágyas szoba, ötszöri étkezéssel 450 lei naponta. II. osztály 350 lei naponta. — III. osztály 250 lei naponta.

Valamennyi Mizrahi, Ceire- és Ceirot-Mizrahi helyicsoporhoz! Népünk csodálatos megmenekülésének ünnepe — a purim — újból közeledik. A hosszú idők folyamán a zsidó nép sorsa nem változott és szomorú aktualitását ennek az örömfüggvénynek semmi sem csökkentette. Az új megváltás csodája jelentkezik az újonnan épülő Erec Jiszráelben. A KKL jubileumi akciója semmivel sem kisebb jelentőségű a zsidóság bármely más aktuális törekvésénél. Az a tudat, hogy mennyire fontos a föld a zsidóság számára, mindinkább tért hódít nemcsak az európai, hanem az amerikai zsidóság soraiban is és midőn Weizmann legutóbb Amerikában hatalmas beszédet tartott a földkérdésről, ezt áldozatkészégükkel is bizonyították. Ezenkívül láthatjuk, hogy a radikális cionistáknál Palesztina földjének zsidó birtokba való átvitele alkotja a politikai program alfáját és omegáját. A Mizrachisták szempontjából Erec Jiszráel földjének meghódítása fokozott fontossággal bír. Éppen ezért bizonyosak vagyunk abban, hogy a KKL a közeljövőben is minél nagyobb mérvben támogatni fogja a Mizrahi eszme harcosait, aminek már azzal is tanujelét adta, hogy a közelmúltban a Jerusoláimban építendő Mizrahi tanítóképző részére megfelelő telket adott. Hogy a KKL milyen nagy szeretettel ad földet a tradíció-hű zsidóság dolgozóinak számára, nemsim bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy a KKL Erdély különböző vidékeinek zsidóságából alakult erdélyi kolónián földet nyújtott a hitű zsidóságnak. A KKL jelenleg 260.000 dunam föld fölött rendelkezik. A jubileumi év meg kell, hogy kétszerezze a zsidó nemzet földjét! Mizrachisták, tegyetek eleget legszentebb kötelességeiteknek és váltaitok meg a KKL útján a slachmoneszt! *A Mizrahi Erdélyrészi Központja.*

Közgazdaság

Hatszázmillió lejért 10 ezer vagon kukoricát vettek a németek, de nincs elég vagon a leszállításra

A CFR intézkedéseket ígér a gabonakivitel fokozásának elősegítésére. A legfőbb gazdasági bizottság a faexportot akarja intenzívebbé tenni

(Cluj-Kolozsvár, március 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt megírta az Uj Kelet, hogy Garoflid földművelésügyi miniszter két komoly ajánlatot kapott Németországból, amelyek egyike nagyobb mennyiségű román kukorica vásárlására, másika mezőgazdasági gépek importálására vonatkozott. Az üzlet lebonyolítására, melyet a vidéki pénzügyezetek bukaresti szövetsége kapott meg, néhány terményexportörből alkalmi szindikátus alakult és le is kötött 10.000 kocsi tengerit a Dresdner Bank által képviselt német csoportnak. A tizezer vagon leszállítását a terménykereskedők országos szövetsége garantálta a németeknek, akik hatszázmillió lejes vételárat fogadtak el, azzal a feltétellel, hogy

kedők országos szövetségének elnöke érintkezésbe lépett Jonescu Mihály vasuti államtitkárral ennek a tekintélyes exportszállítmánynak a lebonyolítása ügyében.

Gabonakereskedelmi körökben mégis nagy az aggodalom,

hogy a megfelelő vagonok hiánya miatt lehetetlen lesz április 10-ig az egész 10 ezer kocsi kukoricát leszállítani. A kukorica szállítása Lengyelországon át fog történni.

A különböző intervenciók eredményeképpen úgy hírlik, hogy a CFR igazgatósága a gabonaszállítmányok intenzívebbé tétele érdekében intézkedéseket fog tenni és különösen a tengerikivitel fokozását fogja elősegíteni.

A kormány gazdasági delegációja a fakivitel erősödését kívánja megfelelő intézkedésekkel támogatni.

az egész mennyiséget április 10-ig le kell szállítani.

Brancovicu Emil szenátor, a terménykeres-

Tizenöt mellékletet kötelesek adóvallomásukhoz csatolni a részvénytársaságok.

A kolozsvári pénzügyigazgatóság összeállította azoknak a mellékleteknek a jegyzékét, amelyeket a részvénytársaságoknak és szövetkezeteknek, nagyiparosoknak és nagykereskedőknek adóvallomásaikhoz mellékelni kell. Ezek a következők: 1. Az 1926 évi nyersmérleg. 2. Az 1926 évről felvett levéltár másolata, (feltüntetve az árakat és nyugtákat). 3. Az 1926 évi vagyontartozások és követelések, veszteségek mérlege. 4. Az alkalmazott tisztviselők javadalmazásáról szóló kimutatás annak feltüntetésével, hogy milyen címen élvezték ezeket és miket kapnak természetben. 5. Az általános költségek részletezése (házbér, fűtés, világítás, stb.). 6. A passzív kamatokról szóló kimutatás a hitelezők és az év végén fennálló tartozások feltüntetésével. 7. Az „átmeneti tételek“ részletezése. 8. Az egyes üzemek külön nyereségeinek és ezek telepének (község, megye) feltüntetése. 9. A nyereség felosztására vonatkozó határozatra szóló jegyzőkönyvi kivonat. 10. Kimutatás a saját tőkekről, az 1926 év elején és végén. 11. A nyereség felosztásáról vonatkozólag az alapszabályokban foglalt intézkedések másolata. 12. Kimutatás az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagoknak kifizetett tantiémekről, feltüntetve ezek címét. 13. A külföldi valutában esedékes tartozások kimutatását és az ezek kiegyenlítésére előirányzott összeget (a kalkulált lejárfolyammal). 14. Ipari és bányavállalatoknál fel kell tüntetni az alapítás évét és amennyiben iparpártolási kedvezménye van, az erről szóló minisztertanácsi jegyzőkönyv számát és keltét. 15. Jegyzéket az árszámlán stornirozott tételekről. Az összes

okiratok román nyelvűek kell legyenek. Ezzel egyidejűleg azt is közli a pénzügyigazgatóság, hogy a IX. és X. számú adókiegészítőbizottság, amelyhez a negyedik közigazgatási kerület tartozik, nem az Albina Antrepozite pályaudvari helyiségében, hanem Calea Victoriei 18. alatt a földszinten fog működni.

Sürgösen letárgyalják a mezőgazdasági jellegű új törvényjavaslatokat.

Bukarestből jelentik: Garoflid miniszter mezőgazdasági jellegű törvényjavaslatát a lakbérleti törvényjavaslattal párhuzamosan fogja a kamara elintézni. Valószínűleg naponként két ülést tartanak a sürgős gazdasági törvényjavaslatok megszavazása végett.

A Banca Nationala kormányzója külföldre utazott.

Eredetileg március 7-ére tervezte Tilica Burileanu, a Banca Nationala kormányzója külföldi utazását, amelyhez a legkülönfélébb kombinációkat fűzték. Egyes verziók úgy tudják, hogy a bankkormányzó angol kölcsönért megy Londonba, sőt úgy volt, hogy azért utazik március elején, mert Montagu Norman, a Bank of England kormányzója 9-én Berlinben, 12-én pedig Párisban tartózkodott és Burileanu a két főváros valamelyikében akart vele találkozni. Más vélemény szerint a jegybank elnöke az aranyérmek ügyében indult külföldi utra. Legvalószínűbb azonban, hogy Burileanu a lej stabilizációjára irányuló tranzakciók érdekében keresi fel az angol és a francia fővárost.

Tíz és 15 évi adómentességet kapnak az új házak. Bukarestből jelentik: A munkaügyi minisztérium, miután meghallgatta a bukaresti mérnökök szindikátusát és a háztulajdonosok országos szövetségét, véglegesen megállapította az építkezés előmozdítását célzó törvényjavaslat teljes szövegét. A javaslat, amelynek

Magyar képviselők és szenátorok a

Metropol-ban

BUKAREST

Bejárat Calea Victoriei, vagy Str. Academiei felől

SELECT-MOZGÓ

Lya de Putty

gyönyörű művésznő

Kokottok

(Pezsgő vér)

megható drámában. Egy ifju története, ki egy színésznőt szeretett

[Monopol Filmcentr.]

URANIA-MOZGÓ

Sidney Chaplin (a híres Charlot öccse)

Charlie néneje

Történet az oxfordi diákok életéből. Két órán keresztül könnyekig való nevetés

Óriási siker.

Monopol Matador

APOLLO-MOZGÓ

Kristálypalota

Romantikus kaland, 6 felvonásban. Főszerepben Anny Andrel és Karl Leinac

Tőzsde

Inkább lanya tendencia mellett a piac továbbra is üzletelen és a lej további emelkedésben bizik.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank rt. jelentése		Valutapiac 1927 március 14 (Rador)							
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3290—3300	—	—	491 ³ / ₄	3270	11028	13668	649 ¹ / ₄	1924
Newyork ..	170—171	51975	51975	2556	170	573	710 ¹ / ₂	3376 ¹ / ₂	—
London	830—832	2522 ¹ / ₂	2522 ¹ / ₂	12405	826	2780 ³ / ₄	344820	16395	485 ¹ / ₄
Páris	680—690	2033 ¹ / ₂	2033 ¹ / ₂	—	670	2242 ¹ / ₂	2781	13240	391 ¹ / ₄
Milano	770—780	2320	2330	11475	770	2572 ¹ / ₂	3190	152	446
Prága	508—510	1540	1540	—	505	1697	2104	—	296 ¹ / ₄
Budapest ...	3000—3010	9090	9090	—	2980	—	12395	591 ¹ / ₄	—
Belgrád ...	—	913 ¹ / ₂	913 ¹ / ₂	—	295	100675	124770	5947 ¹ / ₂	176
Bukarest ..	—	317 ¹ / ₂	317 ¹ / ₂	1545	—	337 ¹ / ₂	430 ¹ / ₄	2060	60
Varsó	—	5805	5805	—	1935	6400	7933	37787	—
Bécs	2410—2420	7315	7315	—	24	8065	—	47625	—
Berlin	4060—4070	12325	12325	—	4030	43595	16859	80062	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 317¹/₂, Páris 1545, Budapest 337¹/₂, Bécs 43050, Prága 2060.

